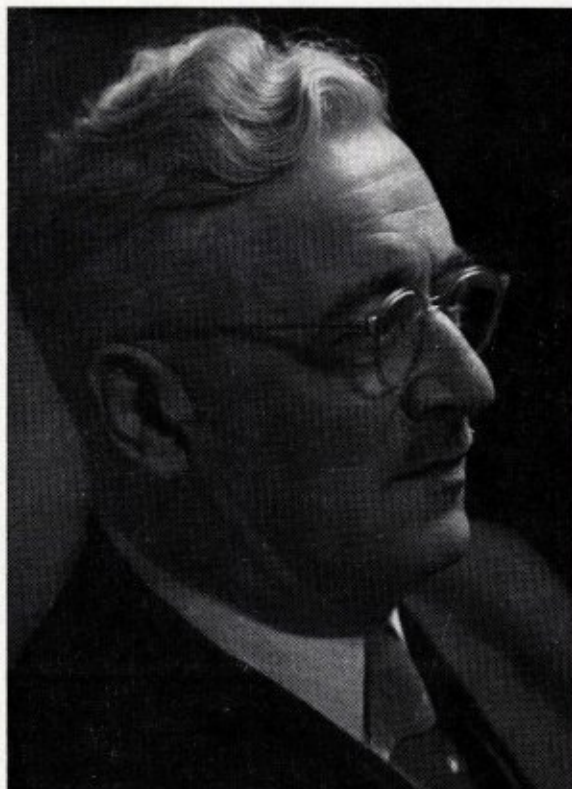

**OFFICIËLE OPENING VAN DE
ZAAL-WILLEMSE
OP WOENSDAG 27 MEI 1964.**

DOKTER WILLEMSE IN 1952.

Aanwezig waren:

Mevrouw R. M. A. Willemse-Widdershoven en hare kinderen: Mevr. C. M. A. Schlösser-Willemse en Ir. J. C. Schlösser, Mej. Drs. M. C. A. Willemse, dokter P. M. A. Willemse en Mevr. M. Willemse-Billet, Dr. F. M. H. Willemse en Mevr. M. Th. Willemse-Dresen, en verschillende kleinkinderen.

Van de familie Willemse waren verder aanwezig de broer van dokter Willemse, notaris H. L. M. Willemse uit Nijmegen en zijne echtgenote; twee zusters van dokter Willemse, de dames C. W. M. Willemse uit Voor-

burg en A. E. M. Willemse uit Oegstgeest, en zijn schoonzuster Mevr. J. Willemse-Coppes uit Venlo. Verder dokter A. Widdershoven en Ir. P. Dresen uit Heerlen en zijne echtgenote.

De autoriteiten:

Burgemeester Mr. W. Baron Michiels van Kessenich, de wethouders G. Gijbels en Mr. W. J. Korn en de secretaris Mr. Th. J. A. Minis; de leden van de gemeenteraad, de heren L. H. M. Meijs en Drs. J. Notermans; de chef van de plantsoenen, de heer A. van der Hoogt en de chef van de afdeling onderwijs, de heer H. P. A. Ophay; de onderdirecteur van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden, Dr. H. C. Blöte en de conservator van afdeling Entomologie van het Zoölogisch Museum der Universiteit van Amsterdam, de heer J. P. Duffels; de voorzitter en secretaris van de Culturele Raad Limburg, de heren G. Goossens en Chr. Smits, de secretaris van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, de heer drs. C. A. A. Linssen; oud-burgemeester P. Hens van Valkenburg en de burgemeester van Eygelshoven, Mr. H. J. Boijens; pastoor W. Widdershoven van Eygelshoven; de leden van de Commissie van Toezicht op het Natuurhistorisch Museum; Mevr. Dr. W. A. E. Minis-vande Geyn en de heren Dr. G. W. A. Panhuysen, L. Grégoire en Fr. Smeets; de leden van het Bestuur van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg: M. Mommers, Dr. S. J. Dijkstra en W. F. Bult (de overige leden zijn boven reeds genoemd of worden aanstonds genoemd).

Bericht van verhindering is binnengekomen van de gouverneur van Limburg, Mr. Dr. Ch. J. A. M. van Rooy, het lid van Gedeputeerde Staten Mr. Ch. Paulussen en van de griffier der Staten, Mr. E. Ph. A. Verhaegh. Verder van Dom. J. Widdershoven O. S.B. uit Oosterhout, die schrijft, dat hij zich zeer verheugt over het feit, dat zijn zwager zijn kostbare collectie aan Maastricht geschonken heeft. Mevr. M. Ubaghs-Meëus uit Amstelveen en pastoor J. Habets uit Eygelshoven hebben een telegram gestuurd. Verder waren ver-

hinderd de voorzitter en secretaris van de Commissie van Advies voor de Natuurhistorische Musea in Nederland, Prof. Dr. H. Engelen, Dr. A. C. V. van Bemmelen, de directeur van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden, Prof. dr. L. D. Brongersma, de rijksinspecteur van Roerende Monumenten, de heer D. F. Lunsingh Scheurleer, de entomologen Drs. C. A. W. Jeekel, Dr. G. Kruseman en Kol. Dr. C. de Jong; notaris J. J. M. A. Dolmans uit Heerlen; de bestuursleden van het Natuurhistorisch Genootschap, de heren P. H. E. Wassenberg en R. A. F. Ex. Dan waren nog verhinderd onze naaste burens Prof. Dr. J. J. Timmers, directeur van het Bonnefantemuseum en de Z.E. Heer L. W. Linssen, em. directeur van het R.K. Gymnasium en de H.B.S., een oude vriend van de familie Willemse.

Om 17.00 uur opent de directeur van het Natuurhistorisch Museum, Dr. E. M. Kruytzer, de bijeenkomst en begroet de genodigden. „Hooggeachte aanwezigen. Namens het Gemeentebestuur van Maastricht, dat U voor deze plichtigheid heeft uitgenodigd, en mede namens mijn medewerkers, Dr. P. J. van Nieuwenhoven en Prof. van Boven, en mijn opvolger, Dr. D. G. Montagne, heet ik U van harte welkom.

Heren Burgemeester en Wethouders en Secretaris, U hoef ik eigenlijk niet welkom te heten, want U hebt zelf de uitnodiging tot bijwoning van deze plichtigheid verzonden, maar ik mag toch wel zeggen, dat ik blijde ben U hier te begroeten”.

Na begroeting van de bovengenoemde autoriteiten richt de directeur zich tot de familie Willemse. „Mevrouw Willemse, U en Uwe kinderen met hunne echtgenoten en Uwe kleinkinderen begroet ik als de voornaamste gasten van vandaag. Mag ik wel zeggen „gasten”. U bent medeoprichters van het museum, want nog vers in ons geheugen ligt de 12e december 1962, toen ik bij gelegenheid van het gouden jubileum van het museum mocht bekend maken de genereuze schenking van de wereldberoemde collectie-Orthoptera van wijlen dokter C. Willemse en de daarbij behorende bibliotheek van 5.000 delen. Een dergelijke schenking eist een waar-

dige ontvangst. Dank zij de loyale medewerking van het Gemeentebestuur waren Prof. van Boven, die intussen benoemd was tot conservator van de collecties Willemse en Wasmann, en ik in staat de verzameling op waardige wijze op te bergen. Prof. van Boven heeft de plannen ontworpen en deze zijn keurig uitgevoerd door de directeur van de Limburgse Kantoor-machine Centrale, de heer W. Onstenk. Daarna heeft Prof. van Boven nog veel werk verzet, maar een belangrijk gedeelte is ook verricht door U, Dr. Ferry Willemse. Gij hebt avond aan avond thuis gewerkt. Vele insekten moesten nog overgebracht worden in de nieuwe dozen van het internationaal standaardmodel, die intussen uit Bologna gearriveerd waren. Met grote deskundigheid en grote toewijding hebt gij dit gedaan en daarna al de dozen naar Maastricht gebracht. Zonder U waren wij niet klaar gekomen. En nu werkt gij nog onvermoeid door aan de Publicatie, die in het begin 1965 over het werk van uw vader zal verschijnen. Mede namens Prof. van Boven zeg ik U daarvoor zeer hartelijk dank en mag ik in dit dankwoord ook betrekken Uwe vrouw, die de zaal smaakvol heeft ingericht”.

Dan richt de directeur zich tot de burgemeester. „Heer Burgemeester. Zo aanstonds, nadat Prof. van Boven zal hebben gesproken over de betekenis van het werk en de verzameling van dokter Willemse, zult U de zaal-Willemse officieel gaan openen. U zult dan ontsluiten een monument van hoog wetenschappelijke betekenis, dat als zodanig door heel de wereld is erkend en waarvan men weet, dat het zich thans bevindt in het Natuurhistorisch Museum van Maastricht. Dit monument heeft echter nog een andere betekenis, die ik zeker even hoog acht, het is een monument ter nagedachtenis van een nobel man, die dokter Willemse was. U hebt hem gekend als medicus, die 46 jaar in Eygelshoven met grote toewijding zich gegeven heeft aan de lijdende mensheid. Naast zijn drukke praktijk als huisarts en als mijnarts heeft dokter Willemse de spaarzame vrije uren besteed aan de wetenschap. Deze dubbele, zware taak heeft hij alleen kunnen vervullen met de liefdevolle steun van zijn vrouw.

Hoe hoog Willemse ook gestegen was in de wetenschappelijke wereld, hij bleef de eenvoudige man, die gaarne de beginnelingen in de en-

tomologie op weg bracht en trouwens altijd voor anderen klaar stond. Daarom zal het monument, dat U aanstonds gaat onthullen, zijn een monumentum aere perennius, duurzamer dan het staal van de kasten, waarin de kostbare verzameling is geborgen, een monument, dat zal spreken tot de komende generaties van het werk en het leven van een oprecht christen en een arbeidzaam man, dat zal levendig houden het geestelijk testament van de opbouwer van het monument: Weest altijd goed voor anderen".

„En hiermede, Dames en Heren, zou ik willen eindigen, maar mag ik dat doen met te zeggen, dat ik dankbaar ben en blijde, dat ik als afsluiting van mijn taak als directeur van dit museum deze plechtigheid nog heb mogen leiden, als daad van pieteit jegens mijn goede vriend dokter Willemse, als daad van dankbaarheid ook jegens de familie Willemse. Daarom zal deze dag ook voor mij blijven een onvergetelijke".

Daarna geeft de directeur het woord aan Prof. van Boven, wiens belangrijke rede men in dit maandblad zal vinden onder een eigen hoofd.

De burgemeester laat eerst zijn gedachten gaan over die gelukkige gezinnen, waarin geen ruzie wordt gemaakt omdat men daar eenvoudig de tijd niet voor heeft. De vrije tijd wordt geheel besteed aan een hobby, waardoor men zich van zijn werk kan losmaken. In dankbaarheid gedenkt hij dokter Willemse als huisvader, die in zijn gezin een geest geschapen heeft die samengevat werd in zijn geestelijk testament dat

luidde: „Weest altijd goed voor elkander". Zelfs na zijn heengaan werd dit verlangen onverkort uitgeoefend.

Dokter Willemse zou geen Willemse zijn geworden als er geen Cremers had bestaan. En ook het milieu in het museum van liefdevolle aandacht, bezorgdheid en enthousiasme zou niet zijn ontstaan als Cremers de mensen om hem heen niet had geïnspireerd.

Dan richt de burgemeester zich tot de scheidende directeur, Dr. E. M. K r u y t z e r. „Nog enkele dagen en ge zijt wederom niet-directeur". Door de benoeming van Dr. D. G. M o n t a g n e is, naar wij hopen, een voorspoedig einde gekomen aan de periode waarin het gemeentebestuur gebruik heeft mogen maken van Uw enthousiasme, liefde voor de instelling en activiteiten. Daarvoor heel hartelijk dank.

De conservator, Prof. v a n B o v e n heeft in zijn rede blijk gegeven van de Leuvense geest van bewogenheid, die in de Nederlanden voor niet-wetenschappelijk wordt gehouden. Daarover verheugt de burgemeester zich ten zeerste. Hij acht het een geluk dat het conservatorschap niet gebonden is aan het directeurschap. Hierdoor is de continuïteit gewaarborgd: een oude conservator krijgt een jonge directeur, een oude directeur een jonge conservator.

Tot slot wendt de burgemeester zich tot Mevrouw W i l l e m s e, die bij hem in een goed blaadje staat om wille van haar heerlijke gave van de humor! Voor haar niet-Limburgse man moet dit een enorm geschenk zijn geweest, en voor zijn geluk van grote betekenis. Dan leest hij een besluit voor van 7 april 1964 waarin H.M. Koningin Juliana *de draagpenning in goud ingesteld voor verdiensten jegens openbare verzamelingen*, in de wandeling de „Museum-medaille" toekent aan mevrouw R. M. A. W i l l e m s e - W i d d e r s h o v e n te Eygelshoven, als blijk van waardering voor haar verdiensten, betoond door schenking van een verzameling Orthoptera, Rechtvleugelige insecten, met een bibliotheek van wijlen haar echtgenoot, de heer C. J. M. Willemse, aan de gemeente Maastricht ter plaatsing in het Natuurhistorisch Museum aldaar.

De burgemeester is in het voorrecht de uitreiking namens H.M. te mogen verrichten, hetgeen hij doet onder enthousiast applaus van de aanwezigen.

De burgemeester speldt de gouden museummedaille op.

Het grote ogenblik. Mevrouw Willemse knipt het lint door, geassisteerd door haar kleinzoon Lucas Willemse.

Na de uitreiking begeven zich allen naar de zaal-Willemse, voorafgegaan door de tienjarige Lucas Willemse, die fier het kussen met de schaar draagt. Aan de zaal gekomen, draagt de burgemeester zijn opdracht over aan Mevr. Willemse-Widdershoven, die met een fikse knip het rood-witte lint doorsnijdt. Krekelgesjirp begeleidt de ceremonie en levende treksprinkhanen begroeten de binnenkomenden.

De zaal-Willemse was dus nu officieel open. De aanwezigen konden zich overtuigen van de veilige opberging van de collectie-Willemse: in stofvrije, stalen kasten, die van binnen zodanig zijn ingericht dat de insectendozen zonder de minste weerstand er uit kunnen worden genomen, zodat de insecten in het geheel niets te lijden hebben. Ook de dozen sluiten prima.

Door de goede zorgen van de conservator was er tevens een tentoonstelling georganiseerd. Een twaalfstal dozen uit de verzameling waren klaargezet. Vooral de wandelende takken en bladeren trokken de aandacht, doch de entomoloog had meer oog voor de typen onder de Orthoptera. Er waren hier slechts ongeveer 40

typen van de door Willemse beschreven nieuwe *Orthoptera*-soorten tentoongesteld. Op het bureau lag een keurcollectie oude boeken uit de bibliotheek-Willemse, maar het meest overtuigend sprak tot ons het werk van Willemse zelf, te beginnen met zijn eerste publicatie uit 1907: „Het aanleggen van een insectenverzameling”, verschenen in *Fauna en Flora*, Jrg. 1. no 2 (november 1907).

Doch Wasmann was ook niet vergeten, want Maastricht stond op het punt zijn beroemde verzameling te kopen. (Dit is intussen geschied in de gemeenteraadszitting van 2 juni). Deze verzameling zal met die van Willemse in één zaal worden ondergebracht. Nu waren reeds tentoongesteld 4 dozen, waarin zich bevonden de bewijsstukken, waarop de eerste wetenschappelijke publicatie van Wasmann berust. De „mierenpater” is nl. zijn wetenschappelijke loopbaan begonnen met de studie van de sigarenrollers uit de genera *Deporaus* en *Attelabus* (*Curculionidae*). Het resultaat van dit jarenlang onderzoek werd neergelegd in zijn eerste publicatie „Der Trichterwickler” (1884). Deze kleine, interessante tentoonstelling van het werk van Wasmann bestond verder uit een doos met bladrollende snuitkevers en een zestal dozen uit zijn beroemde verzameling mieren, termieten, mieren- en termietengasten.

Na bezichtiging van zaal en tentoonstelling begaven zich de genodigden naar de directeurskamer, waar hun door het gemeentebestuur een verfrissing werd aangeboden.

**R E D E UITGESPROKEN DOOR
PROF. Dr. J. K. A. VAN BOVEN, OVER DE
BETEKENIS VAN DE COLLECTIE-WILLEMSE,
BIJ GELEGENHEID VAN DE OFFICIELE
OPENING VAN DE ZAAL-WILLEMSE, OP
WOENSDAG 27 MEI 1964.**

Dokter Willemse was een specialist van *Orthoptera* of Rechtvleugeligen, een insectenorde met ruim 20.000 soorten. Misschien zal dit aantal voor sommigen van U groot schijnen, in de insectenwereld zijn echter aantallen niet gauw groot. Meer dan 280.000 Keversoorten